



Enteriőr a kiállításról

Kostyál László

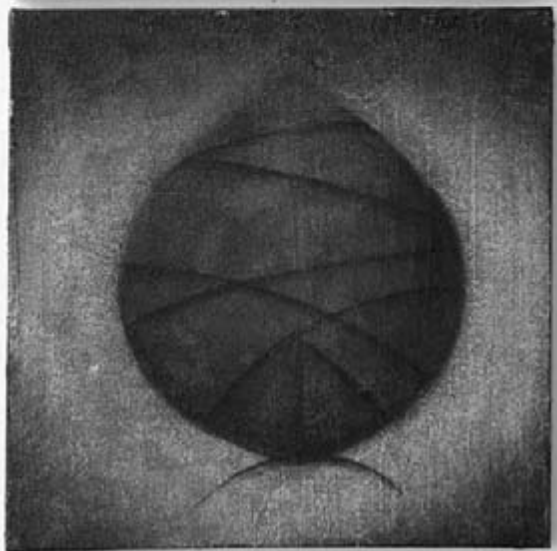
Együtt, a Balatoni Múzeumban

A 2011. évi Magyar Festészet Napja alkalmából került megrendezésre a keszthelyi Balatoni Múzeumban az a reprezentatív tárlat, amelynek negyedszáz résztvevője tudatosan vállalja azt a közösséget, amelyet a zalai és a környező tájhoz kapcsolódó földrajzi és kulturális identitás képez számukra. Persze nem valami szoros kapcsolódásra kell gondolnunk, hiszen a kiállított művekben vajmi kevés közös vonást találni. Talán tudták ezt az ünnepi, az egész országra kiterjedő tárlatsorozat meghirdetői is, amikor a lakonikusan hangzó „Együtt” címet adták az egész projektnek. Az alapgondolat az volt, hogy a teljes magyar festészet ünnepe kerüljön megrendezésre, ahol együtt szerepelnek határon inneni és azon túli festőművészek. A keszthelyi tárlat is megszólított nem csupán a mai megyében, de a hajdani Zala megye ma országhatárainkon kívül eső területén élő művészeket is.

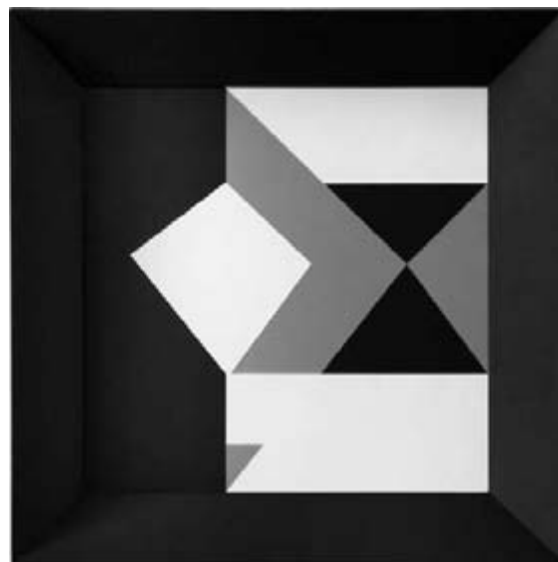
Afestészet–még ha kifejezetten a magyar festészetéről, vagyis az egésznek egy kicsiny szeletéről van is szó – meglehetősen tág fogalom. Képviselőit alapvetően csupán annyi köti össze, hogy a – többnyire monokróm és sík – alapra festékbe mártott ecsettel (ez sem kizárólagos, lehet pl. festőkéssel is) vizuális jeleket visznek fel, olykor kisebb tárgyakat, vagy

azok fragmentumait ragasztják fel. Arra, hogy ezen a közös technikai alapon mennyire eltérő jelenségek jöhetnek létre, az elmúlt évek minden korábbinál jobban kiszélesedő festészeti pluralizmusa világított rá, hiszen, amíg nagyjából száz évvel ezelőttig a festészet, mint sajátos művészeti ág fogalma és célja elég jól körülhatárolható volt, ma már e kérdés komoly filológiai fejtegetést és körülírást igényel. Éppen ezért fontos, hogy a kiállítók kezébe vezérfonalként egy közös fogalom kerüljön.

A mottóként is felfogható címet az alkotók az eredeti szándéknál sokkal tágabban értelmezték. Hozzátehetjük, hogy szerencsére, hiszen a cím ezek szerint nem egy esetben az alkotói fantáziát is elindította (ha nem magánál az alkotói folyamatnál, legalább a képek kiválasztásánál). Maga az egész kiállítás is így, együtt válik sokszínűvé. De együtt jelenik meg, illetve állít ki anya és leánya (Németh Klára és Fischer Judit), apa és fia (Ludvig Zoltán és Dániel), valamint az egy fedél alatt élő Takács Ferdinánd és Sencz Lívía. Ilyen értelemben az „együtt” a rokoni kapcsolatra utal. Más esetben magának a képnek témája ez. Bárdosi Katinka két izgalmasan bizarr kivágatú, tagadhatatlanul kissé frivol, fotószerű kompozíciója (*Kiss 01* és *02*) a magasabb fiú és a mellette ágaskodó, hozzásimuló

Ludvig Dániel:
Shadow

leány lábait mutatja. Nemes László erőteljes koloritot használó, asszociatív, emellett azonban kevésbé konkrét, a látványtól elvonatkoztatott *Diptichonja* a férfi és a nő együttlétének testi vetületére utal. Horváth Csongor *Együtt* című munkája a csupán elnagyolt, absztrahált, foltszerű motívumként megjelenő két figura közötti lelki-szellemi kapcsolatra helyezi a hangsúlyt. Szencz Livia kék vagy okker háttér elé, gesztus-szerű ecsetmozdulatokkal felvitt, a nádasban ringatózó madarai is az együttlét örömeire s egyben mélyebb, lelki értelmére utalnak (*Akrobaták I-III.*). Takács Ferdinánd munkáján (*Csak együtt lehet*) az összefonódás elvont, de közel sem öncélú színnyalábokként jelenik meg.



A művészek egy része képi szimbólumokba sűríti gondolatait. Budaházi Tibor két azonos, négyzet formátumú képén egyaránt a kézzel írott, mustraként ható szöveg képezi az alapot, egyikén azonban sötét háttér előtt világos szöveg, és a kép középpontjában nagyméretű, világító háromszög, a másikon okker háttér előtt sötét betűk jelennek meg, a két alkotás így az istenes és az istentelen létet állítja egymás mellé. Az első a tisztaság és a világosság forrását önmagán kívül kereső, a másik a csak saját magára támaszkodó ember szimbóluma. Németh Klára az önmagukban monokróm csíkokkal színessé tett, különböző magasságú hengereivel ezúttal a térbe is kilép, kifejezetten zenei képzeteket keltve ad újabb alternatívát az alapfogalomhoz (*Gyűjtemény*). Fischer Judit ismét meghökkeníti a szemlélőt nagy, üres felületeivel, amelyeken csupán néhány kisméretű, jelképes motívum (pl. katicabogár) tűnik fel (*Gyűjtemény*). Az alapot vékony, szélein luksoros nyomtatópapír képezi, különös módon utalva a virtuális és a tárgyi világ közötti, egyre gyakrabban feloldódni látszó, mégis lényegi különbségre. Ludvig Dániel kozmikus szimbólumokat rendel egymás mellé, amelyekről a napra és a holdra, a világosságra és a sötétségre asszociálhatunk, s így hívja fel a figyelmet arra, hogy a két princípiumnak csak együtt, egymás viszonylatában van értelme (*Shadow*).

Zeljko Hudek hangulatosan kedélyes és rajzosan dekoratív, jellegzetes stílusú munkáján (*Utca*) a kényszerű városi összezártság, az „együtt” lét emocionális oldalára és pozitív vonatkozásaira hívja fel a figyelmet. Kustár Zsuzsa hasonlóan illusztratív jellegű alkotása (*Párosító szerelem meséje*) a népballadák világát idézi meg. Egri Erzsébet és

Haraszi László szubjektív felfogású, egyaránt hullámzó érzeteket keltő tájképei (A „*Mulató domb*” ünnepei, illetve *Kirándulás Zalában*) a jellegzetesen dimbes-dombos tájhoz való kötődésről vallanak. Lényegesen elvontabb, egyszersmind líraibb Szekeres Emil *Alkony a nádasban (I-II.)* c. két, visszafogott színvilágú, harmóniát sugárzó kompozíciója, amelyek egy intim, a hétköznapok civilizációján kívül eső világba engednek bepillantást. Zombory Zoltán *Montázsos tája* részben valós, részben fiktív elemekből épül fel, gondolati kalandozásra csábítva a szemlélőt az ismerősnek ható motívumok között.

A modern civilizáció széthullásának veszélyeire hívja fel a figyelmet Dús László *Élet és irodalom*, valamint *Ama Roma* című nagyméretű kollázsa. A felragasztott újság- és drapériatöredékek, a rendetlen, piszkos hatást keltő, csurgatott festék, valamint a szinte monokróm szürkeség az önsors-rontás és a kilátástalanság disszonáns szimfóniáját képezik. A festő prófécia-szerű víziója

a külvárosiasodás és a totális szellemi elsivárosodás képét vetítik előre. Az alsólendvai Dubravko Baumgartner a pusztulás okai között az idődimenziót helyezi az első helyre. Alkotása (*Pannon fal*) málló vakolatú, a belső szerkezetéhez tartozó gerendát is látni engedő, üres falrészletet ábrázolva mutat rá az emberi civilizáció alkotásainak időben véges voltára. A pusztulás szemléltetett folyamata csendes melankóliát kelt, ugyanakkor nem nélkülözi a dolgok megváltoztathatatlan rendjébe történő belenyugvás és az ebből fakadó békesség érzetét sem.

Civilizációs kataklizma emlékét őrzi Göntér Endre vörösben izzó fiktív tájképe, melynek alkotója a *Vörös iszap* címet adta. A kolontári tragédia első évfordulója különös aktualitást kölcsönöz a képnek, amelyen mintha a vörös bolygó, a Mars felszínének egy elképzelt, életet már nem hordozó részlete jelenne meg (bár ott aligha vannak mégoly elszáradt növényi maradványok is). Diego Castro táji és városképi elemeket, valamint zsáner-szerű



Dubravko
Baumgartner:
Pannon Fal

részleteket is hordozó, mozgalmas kompozíciói érdekes és tanulságos kivetülései a hazánkban élő művész rólunk, magyarokról alkotott meglátásainak (*Száz lépés, Szabadság*).

Sajátos történelem-értelmezést hordoz Buday Mihály *Vár állott* c. szürreális víziója. Az okkeres-kékes-zöldes, kissé misztikus hangulatú, párás gomolygásból arcok, alakok, motívumok bukkannak fel és tűnnek tova, mintha az évszázadok kavargásának, eseményeinek egy-egy pillanata elevenedne meg a szemünk előtt, majd foszlana a következő pillanatban semmivé. A biomorf festészet kifinomult alkotója, Ludvig Zoltán ezúttal is az élet kifejlődésének titkaiba enged betekintést egy kvázi valóságos növényi orgánum felnagyított, képzeletbeli metszete révén.

Stamler Lajos ötrészes, absztrakt kompozíciójának összeállítása efemer jellegű, szándékosan lehetőséget biztosítva a variabilitásra (*Terek I-V*). Az öt, összetartozó (vagyis az „együtt” fogalmat így demonstráló) négyzet ugyanakkor valamilyen konstruktív rendet is

feltételez, miközben az egyes alkotások szín-etűdjei szabadon áramlanak. Ezekhez hasonlóan érzelmi alapokon nyugszik Császár Szabasztiján két, a táji motívumokat már feloldva és színekké konvertálva megjelenítő alkotása (*Provence I-II*). Vele szemben Kaja Pál a geometrikus absztrakció logikáját követi, tiszta, hideg színekből és mértani formákból építi fel steril képi világát. Nagy Kálmán ugyanakkor szertelen és energiával teli, *Hipnózis* c. nonfiguratív kompozíciója a tudatalatti világába, ismeretlen belső mélységekbe kalauzolja el a szemlélőt.

A csupán nagy vonalakban áttekintett alkotások és törekvések heterogén karaktere a kiállítás jellege és mottója ismeretében ezúttal helyénvalónak tűnik. Nem a belső kohézió kétségkívül meglévő hiánya képezi a tárlat végső konklúzióját, nem a parttalan tarkaság az, ami megmarad, hanem az egymást gazdagító sokszínűség, az „együtt” fogalom felvállalásának szépsége. Ez illik a Magyar Festészet Napjának ünnepi hangulatához, és a csillagok szerencsés állása révén valóban ez szűrődik le a kiállítástól is.

Bárdosi Katinka: Kiss 02

